

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 40.

Sredo 18. maja 1927.

Leto II.

Naša nedeljska proslava.

Za socialistično kulturo.

Sodrug v Studencih so otvorili v soboto svojo novo telovadnico — prvo lastno delavsko telovadnico v državi!

Ni slučaj, da pišemo o tem na uvodnem mestu.

Telovadnic v državi, in zlasti v Sloveniji je dosti. Tudi imajo naše telovadne enote več svojih telovadnic, čeprav ne v lastnem telovadnem domu — toda sodrug v Studencih so si zgradili svojo lastno, dovršeno in prostorno telovadnico iz lastnih sredstev in po lastni iniciativi, in to v času najhujše socialne krize, v času, ko delavski zaslužek ne zadošča niti za najnujnejše življenske potrebščine — in so jo zgradili, da pokažejo delavstvu, da je treba stremeti kvišku, k izobrazbi duha in telesa, tudi v najtežjih časih, in baš v najtežjih časih!

Kajti socializem je predvsem kultura, je predvsem duševna in fizična osvoboditev in oplemenitev človeštva.

Sodrug v Studencih, ki so težko zbirali sredstva in zgradili polagoma svoj dom, so izpričali svojo zrelo zavest in visoko pojmovanje visokih etičnih nalog socializma.

Zdravi socialni duh v zdravem proletarskem telesu!

Proletarsko mladino v proletarske telovadnice in predavalnice!

Evo nuje, važne, prevažne, najvažnejše naloge razrednega proletarskega gibanja v tej temni in obupni dobi socialne in umstvene bede, v dobi propadanja moralnih vrednot ter zatajevanja in gaženja najsvetejših ciljev!

Za telovadnico gre, ki si jo je postavil skromni delavski kraj, — ali za nas, ki se le težko in počasi približujemo velikim vzorom delavskega gibanja v naprednejših državah in ki gledamo dan na dan, kako se naš zalupani buržuazni svet bolj in bolj pogreza v grdem materializmu, in v brezcilnosti, je ta lepa gesta naših delavcev, in to baš onih najbolj izkoriščenih, dragoceno bodrilo in svetel dokaz, da vidi naše delavstvo, vzlic vsemu, razločno v bodočnost, da ni zgrešilo prave poti k cilju!

Razumljivo tedaj, da se je te slavnostne otvoritve udeležilo vse zavedno mariborsko delavstvo — in ne samo mariborsko, nego po svojih zastopnikih tudi delavstvo iz vse Slovenije!

Ze bakljada na predvečer otvoritvenega koncerta je sijajno uspela, toliko več zavednega delavskega sveta smo videli še na koncertu samem, ki je bil velika in resna akademija naših pevskih društev, smotra

vsestranskega resnega izobraževalnega dela lepo se razvijajočih podružnic naše »Svobode«. O akademiji sami bomo še pisali.

Vso silo napredovanja naših vrst in naše ideje je pa pokazal nedeljski sprevod od mariborskega glavnega kolodvora do telovadnice v Studencih. Delavstvo iz Maribora in okolice se je zbralo na kolodvoru, da sprejme zunanje goste — zbralo se je v taki množini, da ni bilo ogromnemu obhodu dolgo konec. Bil je res impozanten obhod! Nepregledne, sklenjene vrste delavcev, delavk, mladine, otrok; zastave, godbe rdeči znaki in rdeče cvetje; godba, petje; navdušena slozna volja. Tako je odmarširalo zavedno delavstvo preko mesta do svoje nove zgradbe, da pokaže, da razume pomen dneva, posvečenega kulturnim nalogam socializma — da pokaže obenem, da ga je srdita in slepa klerikalna gonja zadnjih dni še bolj ojačila in združila!

Na obširnem prostoru pred telovadiščem je ogromna valujoča masa izročila telovadnico proletarski mladini, da izpopolni in dovrši tudi s svoje strani veliko socialno delo človeške duševne in telesne odrasitve.

Shodu pred telovadnico je predsedoval sodr. Haberle, ki je v imenu vrlih sodrugov in sodružic iz Studencev pozdravil vse navzoče in slavnostno izročil telovadnico svojemu namenu. Govorili so nato svodrug dr. Tuma iz Ljubljane kot predsednik »Svobode«, ki je na njemu lasten način uetemeljeval in proslavljal naše kulturne naloge; nato Petejan za strokovne organizacije, Eržen za stranko, Čučnik iz Zagreba, ki je govoril v imenu hrvaških sodrugov, Komavli iz Celja, Ajdiškova za zvezo delavskih žena, Magdič iz Ruš, Tanc za klub svobodomislecev, Mezgol v imenu sodrugov iz Lesc, Gašparič iz Kroke, Gabriel iz Ptuja, Gostič iz Mežiške doline, Čeh za Delavsko zbornico, Korbun za skupino »Zedinjenje«, Klančnik za delavske kole sarje.

Navdušeno ploskanje ob sviranju delavske himne je zaključilo to značajno in pomembno prireditve.

Popoldanska veselica se je vršila istotako ob veliki udeležbi in popolnem redu.

Ta delavska proslava bo ostala vsem udeležencem v najlepšem spominu in bo vsem sodrugom v vseh delavskih krajih Slovenije opomin, da enako delajo na dograditvi skupne socialistične stavbe.

Naša je bodočnost!
Naprej!

Še o mariborskem procesu.

Proces proti sodr. Erženu, o katerem smo pisali v zadnji »Del. Politiki«, je dal »Slovenec« povod, da se je pošteno razpisal proti socializmu in sploh svobodomislecem — pomislil pa ni, da bi bilo mnogo bolje, da je molčal. Kajti če je »Slovenec« toliko na tem, da se o stvari piše in nerga v javnosti, koliko mora biti šele nam, ki imamo ves interes, da proces in vse, kar je z njim v zvezi, izročimo javnosti, da ona sodi in obsodi?

Mi smo procesu dali od vsega začetka tisti značaj, ki mu je šel. Proces je rodila polemika za časa volilne borbe — tožbo so vložili duhovniki.

Zveza med klerikalci in Nemci za časa volitev je pokazala, da buržuazija — slovenska in nemška — nima nobene poštenosti, nobenih idealov, da so ji tudi nacionalne borbe, na katere imajo monopol, predmet trenutnih nečednih kupčij.

Pa se oglasi »Slovenec« in se oglasi z vso vodeno rodoljubarstvo in skušajo naprtiti nam namero, da smo hoteli s tem procesom obnoviti nacionalno vprašanje Maribora, njegove pripadnosti in bogsigavedi kaj še vse!

In vse to povodom procesa, ki se je vršil na osnovi njihove tožbe! Imenitna logika!

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,

Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo, Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.

Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Kam spada Maribor smo socialisti povedali, ko so klerikalci še kulukarili črnožolti Avstriji in njenemu pangermanizmu in so nas zato — takrat — proglaševali za izdajalce velike avstrijske domovine!

Danes se pa oni žirirajo za velike Jugoslovane in smo mi zopet izdajalci. Ker se je moral naš urednik pred sodiščem braniti in navesti priče, ki so izpovedale, kako je bilo!

In takim trikom in pretvarjanjem nasedajo celo takozvani svobodomiselní rodoljubi, ki so politično talentirani, kakor vsi rodoljubi. Govore sicer o potrebi enotne fronte proti klerikalcem, kakor hitro pa pride energična borba proti klerikalni stranki do kratkega stika, pa zataje in opsujejo, če treba, tudi svojega najboljšega brata...

Pri moji veri, da je naš najbednejši proletariat politično bolj izšolan in dalekoviden, kakor našo preslavno slovensko politično meščanstvo, ki se še niti ne zaveda, da smo Slovenci, postali po prevratu končno tudi državni narod, in da je siromašna doba slovenskih nacionalnih borb pod enim piskerčkom davno za nami.

Delavske stranke in levičarstvo.

Voditelj angleške delavske stranke, Ramsay Macdonald, priobčuje v nemški reviji »Nord und Süd« (Severni jug) daljšo razpravo o 40letnih izkušnjah angleške delavske stranke. Pri obravnavanju povojnega »komunizma« in zadnje angleške rudarske stavke navaja tako globoko in jasne misli o levičarstvu v delavskem gibanju, da je koristno, da si jih tudi mi v Sloveniji zapomnimo.

Macdonald pravi:

»Živa, napredna, demokratična stranka bo vedno imela neko levo krilo — in tudi krldo maroderjev, ki tiščijo v stranko, da pobere vse, kar pač morejo dobiti. Od strani opazujoč gledalec često misli, da se boj koncentrira v teh šotorih na kraju vojnega tabora. Tu igrajo godbe, tam vstaja hrušč kavarniških diskusij, drugod se zopet razvijajo velikopotezne debate o načrtih, ki imajo sijaj kabaretnih plesalk, tam zopet najdemo voditelje, ki ne bodo nikdar ničesar drugega delali, kakor vodili konverzacije za kavarniško mizo... Ti ljudje zadržujejo pohod socializma, s tem, da plašijo zaupljive in da sovražniku rišejo pošasti in strahotne fantazije. Begajo duhove in zapravljajo dragoceni čas, ki bi ga bilo treba uporabljati za razprave z nasprotnikom, mesto da se ga zapravlja za mirjenje notranjih razprtij.«

Macdonald nadaljuje:

»Mi se ne smemo uplašiti po teh hujskajočih elementih. To so cena, ki jo moramo plačati za življenje stranke. Ne smemo se dati zapeljati po njih. V naši deželi jih imamo vedno v izobilju; res se ne morem spominjati časa, ko bi jih manjkalo...

In po dolgih letih se vprašamo: kje so ostali ti ljudje? Divji veter naj ve, jaz ne vem. To so kakor trava lanskega leta. Imeli so svoj dan uspeh in izginili so. Človek, ki vidi novi Jeruzalem v neposredni bližini in ki se bori s slehim fanatizmom onih, ki še nikdar niso videli bojne ga polja in ki ne pozna nobene druge taktike kakor nediscipliniran pohod divjih tolč, tak človek nima

Do srede: KINO APOLO!

Prvi produkt Sovjetske Rusije

Poštarjeva hči Ivan Moskvina

Četrtek: Ne prekosljivi film BEN-HUR.

Začetek: 1/8 (zniž. cene), 1/2 (navadne cene)

Prej bo šumadijski seljak postal profesor državne vede, kakor da bi ritarstva slovenska buržuazija znala razločevati med stranko in stranko, med položajem in položajem.

Ni neumnost naroda, je neumnost njenega meščanstva, ki rešuje klerikalizem in njegovo stranko.

Sedaj vemo, zakaj je moral biti sodr. Eržen obsojen.

Pravzaprav iz pisave v »Slovenec« izhaja prav jasno, da bi za naše meščanstvo, ki tako modro čuva nad svojo ljubljeno domovino moral biti obsojen, pa če bi privedel pred sodišče še enkrat toliko priči! Kolikor več priči zanj, toliko bolj bi se ga moralo obsoditi — tako je hotel vsaj nacionalno klerikalni tabor, v katerem so sedaj — mimogrede povedano — tudi Nemci!

»Slovenec« je bilo na tem, da se o tej stvari na svoj način razpiše, no, pa bomo tudi mi o tem še pisali.

Saj zadeva ni od muh.

vztrajnosti in vodilne sile. To je že v naravi. Ker nima oblasti nad samim seboj, ker nima neomajno trdne vzgoje, ki izvira iz poznavanja samega sebe in iz natančnega poznanja okolščin, je izpostavljen vsakemu vetru novega nauka in vsaki modi radikalizma, ki se razširja po svetu.

... Ker je vsako socialistično gibanje pokret upora, ga bo vedno privlačevala sentimentalnost in nepremišljeno navdušenje. Imelo bo skupine, ki se nikdar dobro ne počutijo, skupine, ki hočejo vedno korakati nekaj metrov pred oficijelnim gibanjem, skupine, ki se nikdar ne morejo odločiti za gotovo stališče, temveč capljajo za vsem, kar se upira vladajočemu redu, in zopet druge dobrohotne in mehkočutne duše, ki popustijo vsakemu kovu, sami se pa nikdar ne skujejo. Toda izkušnja našega delavskega gibanja nam dokazuje, da ti ljudje niso bili oni, ki so prišli najdalje in ko so do konca svojih dni ostali v naših vrstah.

Kakor so važna in odločilnega pomena načela in prepričanja, tako važne so tudi metode, kajti metoda (taktika, način) odločuje, ako more vojska, ki se bori za dobro stvar, tudi odločilno zmagati, ali naj bo vedno premagana in prokleta na brezceljno blodnjo po puštinah. — Centrum bo vedno oporna, gibalna in gonilna sila.

Potem preide Macdonald na »komunizem« izven Rusije in ga silno dobro označi s sledečo prisodobo: »Marsikje so ga (komunizem) smatrali za jutranjo zarjo in ne za odsev požara — v Rusiji.

Svojo razpravo končuje Macdonald: »To je bilanca naših zadnjih trideset let. Sedaj delamo z vso silo za konsolidacijo našega položaja in se pripravljamo na volitve, ki bodo najkasneje tekom dveh let... Če premostimo splošen položaj, lahko rečemo z gotovostjo, da imamo dobre izgleda za bodočnost.«

Tako Macdonald. Dodamo naj samo, da zgoraj omenjeni pojavi dejansko zavirajo tudi naše gibanje.

Osvežiš s kopeljo telo si mlado, še bolje pa s „CLIO“ šumečo limonado.

Naše gibanje zavirajo tem bolj, ker imamo zelo malo res socialistično izobraženih in politično pametnih delavcev, ki bi bili sposobni voditi množico, mesto da za njo capljajo. Te zaupnike si vzgajajmo s politi-

čno-izobraževalnim delom. Kader politično zrelih ljudi bo že s svojim obstojem in delom rešil vprašanje enotnosti in moči delavskega političnega gibanja pri nas.

Kar se pa tiče naše najbližje dnevne naloge, naj poudarimo to-le: Če se pripravljajo angleški sodrugi za volilni boj čez dve leti, se moramo tem intenzivneje pripraviti na prihodnje volitve mi, ker bodo menda še letos, kakor vse izgleda.

Zedinjaš.

Položaj v evropski premogovni industriji

Mednarodna federacija delavskih strokovnih organizacij poroča, da se gospodarski položaj v kontinentalni Evropi le toliko poslabšuje, kolikor se množe naročila na angleški premog.

Ob času angleške rudarske stavke so se množila naročila na premog v kontinentalni Evropi. Zdaj se ta naročila znižujejo in vedno več premoga se naroča v Britaniji.

Stavka britskih rudarjev je lani rešila Poljsko finančnega poloma. Premog je odhajal na britske trge. Zdaj so Angleži zopet osvojili te trge in izvoz premoga iz Poljske se je tako znižal, da ogroža panika Poljsko.

V rurski premogovni pokrajini v Nemčiji se množe kupi premoga, ki čakajo na kupce. Računa se z veliko konkurenco v cenah. Padanje cen je pričelo v vseh treh deželah: Nemčiji, Franciji in Belgiji.

Brezposelnost med evropskimi rudarji silno narašča — pravi poročilo. Vse kaže, da se bo število brezposelnih še povečalo, ker padajo cene premoga, delavne ure so se pa podaljšale. V Britaniji se je od zadnjega izpisa močno povišala produkcija posameznega rudarja, tako, da je danes

sto tisoč rudarjev manj zaposlenih, kot jih je bilo v mesecu aprilu 1926. Vseh rudarjev je brez dela okoli 200 tisoč. Izboljšane produkcijske metode prihranijo premogovnim podjetnikom milijone na mezd, obenem pa mečejo še več rudarjev na cesto.

Rudarji se zato nahajajo danes v slabšem položaju kot preje. Premogovniški podjetniki bodo nadaljevali z bojem, ki so ga lani pričeli britski podjetniki proti rudarjem. Prav nobena britska država se ne trudi odvrniti katastrofe na svetovnem trgu premoga.

Pred enim letom je mednarodni delovni urad v Švici pričel preiskovati razmere v premogovni industriji in premogovne trge. Do dne 16. marca je odgovorila samo Francija in še njen odgovor je nepopoln. Druge vlade so brezbrizne in se ne brigajo za drugo, kot da bi prodale ceneje svoj premog. Francoski rudarji so bili letos prisiljeni priznati znižanje mezd za 2,6 fr.

Ko so bili britski rudarji izprti, so delavski listi naglašali da se bodo v slučaju rudarskega poraza poslabšale življenske razmere rudarjev tudi v drugih evropskih deželah. Danes se to povsod jasno vidi in občuti. V Sloveniji tudi.

Vsedelavski zlet v Ljubljani.

Zletne izkaznice so izšle in stanejo 10 dinarjev komad. Zletna izkaznica upravičuje vsakega izletnika do polovične vožnje po železnicih, nadalje do brezplačnega vstopa na koncert 4. junija in na vsedelavsko veselico 5. junija. Izkaznice se naroča pri zletni pisarni Vsedelavskega zleta v Ljubljani, Gradišče 2. Razpošilja se le proti takojšnjemu plačilu. Zaupnike opozarjamo, da med onimi, ki se zleta nameravajo udeležiti, takoj pobere od vsakega po 10 dinarjev in pošljejo na naslov zletne pisarne, nakar bo ta izkaznice odposlala in jih bodo zaupniki razdelili. V komisijsko prodajo se izkaznice ne dajo.

Sporod za Vsedelavski zlet je izdelan in je izšel v manjšem letaku in v večjem lepaku. Z letakom naj zaupniki vrše propagando od moža do moža, večje lepake pa naj se razobesi na vidnih mestih povsod tam, kamor delavstvo zahaja in se zbira.

Stanovanje. Kdor od zletnikov namerava v Ljubljani prenočiti v zletnih dneh, naj se javi pri svojem zaupniku, ta pa naj sporoči zletni pisarni, koliko prenočišč naj pisarna preskrbi (za koliko oseb, koliko postelj, za koliko dni itd.).

Vse sodruge in sodružice, ki imajo na razpolago kako prenočišče in lahko prenoče kakega zletnika, naj to javijo zletni pisarni.

V sporočilu naj javijo, koliko postelj imajo razpoložljivih in koliko zletnikov lahko prenoče.

Vesela se bo vršila na nedeljo. Pričetek ob 17. uri. Pred veselico je dana zletnikom prilika, da si ogledajo Ljubljano. Vstop je za one, ki se izkažejo z zletno izkaznico.

brezplačen. Spored in kraj veselice bo objavljen na posebnem letaku.

Bakljada se bo vršila v nedeljo ob 20. uri (med veselico). Zbiranje na veseličnem prostoru, kjer se bodo prodajali tudi lampijončki po zelo nizki ceni.

Koncert na predvečer, to je dne 4. junija, se bo vršil ob 20. uri v veliki dvorani »Uniona«. Spored bo tiskan posebno lično in se ga bo dobilo na dan koncerta in v predprodaji. Zletnikom z zletno izkaznico je vstop na koncert vstopnine prost. Vendar je brez posebne vstopnice prost vstop le na stojišču. Kdor želi imeti na koncertu sedež, si mora nabaviti posebno vstopnico, pa tudi ta vstopnica za sedeže bo zelo nizka.

Godbe na Vsedelavskem zletu. Udeležbo na Vsedelavskem zletu so prijavile sledeče godbe: Kovinarski godbi iz Jesenic in Guštanja, Železničarske godbe iz Ljubljane, Maribora in Zidanega mosta, Rudarske godbe iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja. Torej bo na Vsedelavskem zletu sodelovalo 8 delavskih godb. Poleg tega so prijavljeni tudi: dva tamburaška zbori in 11 pevskega zborov. Godbe, pevski in tamburaški zbori bodo korporativno sodelovali v manifestacijskem pohodu.

Mednarodni gostje. Veliko število gostov se je zlasti priglasiilo iz Nemške Avstrije. Tako bo častno zastopano delavstvo iz Koroške, od kjer bodo došli tudi uniformirani telovadci. Nadalje so doslej prijavljeni tudi gostje iz sledečih držav: Nemčije, Francije, Angleške, Nizozemske, Čehoslovaške, Poljske, Rumunije, Bolgarije, Grške in Madžarske.

Zletni odbor.

Razvoj delavskega političnega pokreta na Japonskem.

Informacije, ki so došle sem, povedo, da so na Japonskem delavci politično pocepljeni in da postoje socialdemokratska stranka, japonska delavska in farmerska stranka in japonska farmerska stranka. Zaradi

tega pocepljenja v politiki je delavstvo v strokovnih organizacijah tudi različnega mišljenja.

Tri velike delavske strokovne organizacije se pa ravno zaradi tega pocepljenja v politiki ne pridružijo no-

beni politični stranki. Te delavske strokovne organizacije so: Japonska mornarska unija s 50.000 člani, Mornarsko društvo, ki šteje 10.000 in Federacija arzenalskih delavcev, ki šteje 40.000 članov.

Medtem ko se vrše v drugih unijah polemike, kateri politični stranki naj se pridružijo, omenjene unije se bavijo zgolj z organiziranjem delavcev svoje stroke. Vse tri so pa nedavno zavzele tudi svoje stališče napram političnim strankam in napravile svoje zaključke. Japonska mornarska unija je sklenila, da se začasno ne udeleži delavskega političnega gibanja, ker ni opaziti nobene želje po disciplini med delavskimi masami. V splošnem je ta delavska strokovna organizacija naklonjena socialdemokratski stranki. Mornarsko društvo se

je izrazilo, da odobrava program in principe socialdemokratske stranke in da je pri volji se ji pridružiti, ko se pokaže, da je stranka vredna zaupanja. Federacija arzenalskih delavcev se ne more pridružiti politični stranki, ker je državna oblast proti temu, da bi se arzenalski delavci pridružili političnemu gibanju. Unija pa navzlic temu priznava, da morajo delavci biti politično organizirani.

Vse tri politične stranke so aktivne. Socialdemokratska stranka je postavila svoje kandidate za parlamentarne volitve. Delavska farmerska stranka (levičarska organizacija) je predlagala farmerski stranki (desničarski organizaciji), da se združita in nastopita proti socialdemokratski stranki. Farmerska stranka je ta predlog odklonila.

Dnevne novice.

Podporni sklad proti klerikalizmu.

Sodrugi! Mariborskemu procesu proti sodr. Erženu je bil zlasti namen, da se z visokimi globami gmotno uniči »Volksstimme«, odtod bujne odškodninske zahteve, odtod sodnijski stroški. Klerikalna stranka se je ipak urezala. Ni sicer lahko proletarski stranki prenašati tako visoke izdatke — ali požrtvovalnost naših sodrugov, je tako velika, da bomo lahko v kratkem pokrili vse izdatke. Da se pa tej akciji da obenem svoj pravi, zgovorni protestni značaj, smo izdali še posebne bloke. Iz dohodkov teh blokov se bo vodila specielna borba proti klerikalizmu, to bo podporni sklad za borbo proti klerikalni stranki!

Te bloke bomo razposlali vsem sodrugom in organizacijam, ki jih žele, in zato pozivamo vse naše somišljenike, da jih naroče pri strankinem tajnistvu in da povsod nabirajo prispevke za ta prepotreben borbeni fond.

Ne bo nič. Nova vlada je skušala pritegniti nase zlasti one politične skupine, ki v javnosti nekaj pomenijo, in to je bilo z njene strani pametno. Ni se pa vprašala, če bodo tako navno padale vanjo, kakor si je to želela. Tako je na primer želel pridobiti g. Vukičević tudi samostojne demokrate, pa so se ti pokazali bolj složni in disciplinirani, kakor pa ostale, v vladi sodelujoče stranke. Tudi namera, da bi po svoji dosedanji praksi vložil posamezne osebnosti iz te stranke, se mu je totalno ponesrečila. Samostojna demokratska stranka je vzdržala častno ta nevarni naval. Dr. Žerjav, ki naj bi vstopil v vlado v imenu napredne Slovenije, je dal vladi in javnosti razločno razumeti, da je solidaren s Pribičevićem in da ne bo ničesar ukrenil na svojo roko. Ali po mandatu celokupne stranke, ali nič. To je pa vladni zmešalo štrečno, in sedaj išče pomoči pri manjših in betejnejših — in išče tudi kot »ultimo ratio« volilni mandat, če ga bo dobila. Kratkotamo, so težave. In bodo najbrže tudi krize.

Mala antanta je zborovala v Jochimovu in izdala komunike, da je vse v redu. Zaradi tako važnega komunikeja se je zbralo v Jochimovu do 60 novinarjev iz vseh krajev sveta. Tajna diplomacija je namreč v smislu Wilsonove želje odpravljena.

Angleška policija in Rusija. V Londonu je vdrla v prostore ruske

trgovinske agenture angleška policija in izvršila strogo preiskavo. Anglija je svobodoljubna in demokratična. In se sedaj močno čudi, da je njeno postopanje izzvalo v Rusijo nevarno ogorčenje.

»Sodite po delih!«

Pod tem naslovom so izdali klerikalci leta 1923 volilno brošuro, ki bi jim naj delala pot med slovenske volilce. Nehote sem se spomnil na omenjeno brošuro, ko sem v minulim tednu čital, kako so klerosi v »Slovincu« zamorca prali. Klerikalci so res mojstri v demagogiji in zavijanju resnice, toda tokrat ne bo šlo, pa če se tudi vsi jezuiti in vsi rimski dohtarji na glavo postavijo; dejstva ne bodo mogli iz sveta spraviti, da so bili na vladi oni in da so skupno z radikali zreducirale proračune za železniške delavce. — V »Slovincu« pišejo: Ako smo glasovali za znižanje proračuna, smo pa obenem rezervirali 100 milijonov dinarjev in sedaj je samo na vladi ležeče, da se poslužijo tega denarja in zvišajo tiste kredite, ki smo jih mi znižali. Vsak železničar, ki zna samo do pet štet, se bo vprašal: Za hudiča, zakaj ste pa sploh znižali kredite, ako ste imeli kar sto milijonov, katere ste določili za takozvani dispozijski fond? In ali sploh ni taka vsota preogromna za neke izdatke, ki niso po proračunu predvideni, v tem ko proračun sam ni krit? Klerikalci so mislili nase in ne na lačne železničarje. Mislili so, da bodo najmanj do prihodnjega proračuna na vladi in bodo v tem času z dispozijskim fondom razpolagali. Toda bili so silno razočarani, ko se jih je vrglo ven iz vlade na način, ki nima menda primere v zgodovini. Seveda pravijo sedaj, da je grdo, kar so napravili z železničarji ter opozarjajo prizadete, naj se obrnejo na sedanjo vlado, ki se lahko poslužijo tistih 100 milijonov dinarjev, katere so klerosi rezervirali za kdo ve katere namene, od katerih pa oni sedaj ne bodo ničesar imeli. Železničarji, sodite jih po njih delih!

Potres v Beogradu. V Beogradu in okolici je hud in ponovni potres poškodoval več hiš ter rani in ubil več oseb. Pričakovati je, da se bodo potresi ponovili, in to tudi v drugih krajih.

Književnost.

Knjižnica prosvetnega odseka Del. zbornice

»Knjižnično poročilo je duševno zdravstveno poročilo.« (Stern.)

Da gojimo neobhodno potreben stik med razvijajočo se knjižnico Del. zbornice v Ljubljani in posameznimi delavskimi or-

ganizacijami, bomo odslej prinašali redna mesečna poročila o njenem življenju in delovanju. V naslednjem podajamo stanje knjižničnega prometa v mesecih januar, februar, marec in april 1927:

	Obiskovalcev	Izp. knjig	Slov.	Nem.	Leposl.	Znanstv.	Dohodki v Din
Januar	481	985	803	182	801	184	1348.—
Februar	442	854	700	154	702	152	1055.50
Marec	394	780	653	127	692	88	1060.50
April	280	534	432	102	461	73	737.—
Skupaj	1597	3153	2588	565	2656	497	4201.—

Promet pada vzporedno z bližanjem poletnega časa, kar je splošen pojav po vseh knjižnicah. Napram lanskemu letu je splošen napredek. Število novih članov narašča. V teh mesecih je pristopilo 100 novih članov. Nemških knjig se čita sorazmerno malo. Čita jih starejša generacija, dočim mladina nemščine ne zna, ker jo pošolaj zanemarjajo. Odločno prevladuje leposlovje, znanstvene knjige si izposojajo intelektualci in najzavednejši delavski za-

upniki. Nemški del knjižnice je bolehal na pomanjkanju novejših leposlovnih knjig. Teh si je sedaj knjižnica precej nabavila, mnogo si jih pa še bo. Slovenska knjižnica ima vso moderno literaturo. Sploh skrbi uprava po finančnih možnostih za to, da se kupujejo vsa dobra novo izšla leposlovna, socialno-znanstvena in prirodoslovna dela. Kakor je knjižnica tekom 6 mesecev svojega obstoja dosegla lepo število rednih članov — 360 —, je vendar to odločno

premalo. Strokovne organizacije bi morale stalno opominjati svoje člane na to edino delavsko javno knjižnico v Ljubljani. Mnogo delavcev še niti ne ve, da posluje ta knjižnica.

Le organizacija z izobraženimi člani more stalno napredovati. In knjiga je ravno delavcu najboljši svetovalec, pomočnik in učitelj. Pa tudi najlepšo in najcenejšo zabavo nudi knjiga človeku.

Knjižnica in čitalnica Delavske zbornice je odprta vsak delavnik od 10.—12. ure dopoldne in od pol 6.—9. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9.—12. ure dopoldne.

Heinrich Heine:

Svarilo.

Prevajalec s. V. Erženu.

Če reči boš take pisal,
slutim konec tvoj približno!
Če pa češ časti, bogastva,
plazi h križu se ponižno!
Jaz ti ne svetujem, dragi,
govoriti to občinstvu,
govoriti to o farjih
in tako o vlastelinstvu!
Sicer boš, prijatelj, zgubljen!
Dolg je pendrek — prst v nebesa,
dolgi farški so jeziki,
ljudstvo dolga ima ušesa!

Kmetom ob Dravi, Meži in Mislinji!

Dravska dolina od Ruš dalje proti Koroški in pri Spodnjem Dravogradu v njo se iztekajoči mislinjska in mežiška dolina, tvorijo vsled posebnega svojega gospodarskega položaja za kmetijstvo čisto drugače določene interese, kakor kjerkoli drugod na Spodnjem Štajerskem. Večina zemlje je pokrita z obširnimi gozdovi in dragoceni pohorski in mežiški les tvorita kot glavni izvozni predmet življensko moč prebivalstva. Les živi v pretežni večini prebivalstvo na pohorskih pobočjih, od lesa živi kmet, delavec po žagah in planinah, trgovec v trgih, ki ima končni dobiček za vse tri v svojem žepu. V mežiški dolini je značaj narodnega gospodarstva nekoliko manjši, ker je tamkaj močna rudarska in plavžarska industrija, ki zaposluje dosti industrijskega delavstva. V gospodarskem oziru je cela ta pokrajina popolnoma pasivna glede prehrane, razen z malimi izjemami po ozkih dolinah, ki rodijo tudi žito itd. Večji del kmetijske zemlje po bregovih in planinah pa je pasiven, nerodovit in s težkim trudom iztisne kmet s celoletnim delom nekaj malo ovsenega kruha iz mrzle zemlje. Les v glavnem, pa živinoreja mu pomaga, da se prebije nekako od leta do leta naprej, upajoč na boljše čase. Zaradi tega je ta kmet resen, mrk, sam vase zatopljen in ne opazimo pri njem onega brezskrbnega, smejočega razpoloženja kakor pa pri kmetem prebivalstvu takih krajev, kjer se lažje živi in kjer je zemlja bolj hvaljena.

Malokje v Sloveniji je veleposestništvo tako razvito kakor ravno v teh krajih. Že od nekdaj so vladali po teh dolinah v svojih gradovih razni grofje. Ko se je pred kakimi 60 leti začela pojavljati vsled slabih gospodarskih razmer na kmetih takozvana »Landflucht« (beg z dežele v mesta in industrijske kraje, posebno na Gornje Štajersko) je prehajala ena kmetija za drugo v roke teh veleposestnikov, ki so potem navadno taka posestva pogozdili, travnike, njive in pašnike. Na ta način se je zgodilo, da se je kmečka posest vedno zmanjševala. Ustvarjal se je tako nov najemniški stan, ki živi na preostalih še ohranjenih grofovih posestvih.

Življenje, ki ga živijo kmetijske množice po teh hribih in soteskah je bedno, v mnogih ozirih bednejše, kakor pa življenje industrijskega delavstva. Odvisen popolnoma na ono kar pridelava, od nezgod, in sreče pri gospodarstvu, od teh pridelkov in od milosti trgovcev in prekupčevalcev, živi kakor nanese sreča in usoda. Organizacij, ki bi urejevale gospodarske zmožnosti in obstoj malega in srednjega kmeta, in združništvo je tukaj slabo razvito, razen kreditnih združenj nimamo nobenih pomembnih produktivnih ali prodajnih združenj, zato so kmetje prepuščeni sebi samemu.

Danes ko je dotok delavnih sil na Gornje Štajersko ukinjen, ko je tudi naša domača industrija v gospodarski krizi, postaja gospodarsko stanje na kmetih še hujše. Ljudje bodo osiroteli dobesedno. Opaža se to ob sejnih, na vseh takih prilikah kjer se slraja kmetijski stan, da so obiski zmiraj slabši, promet vedno manjši, tožijo gostilničarji in trgovci; kmet stiska, da spravi skupaj za davke in najnujnejše svoje vsakdanje potrebe. Ljudje umirajo po zatrlih izbah brez zdravnika, ker ni denarja, hiše, kjer po več dni ni kruha, sovedno pogo-

stejše, revščina raste, pomoči pa ni od nikoder. Na drugi strani se pa vidi javno, da nekateri sloji bogatijo dobesedno, posamezni lesni trgovci in prekupčevalci osvajajo zopet kmetijske domove, tako da se kmečka posest vsak dan bolj krči. Mali kmet in bajtar bo pa romal in že roma pred vrata tovarn in ponuja po nizki ceni svojo delovno moč podjetniku in pri Herrenbaurih.

O stanju poselskega delavstva na kmetih pri takih razmerah niti ne moremo govoriti, beda teh ljudi je še hujša in njih življenje brezupno v pravem pomenu besede.

Rekel sem prej, da pomoči ni od nikoder. Res je, nikogar ni, ki bi se zanimal za kmeta razen pri volitvah. Kmetič mora pod ceno prodajati svoj les, ako mu obrodi jeseni sadje, ne ve kam z njim, ko ima kako govedo na prodaj, zopet je primoran dati up in sad dela svojih 5 let po najnižji ceni mesarju ali trgovcu. Pičle vsakodnevne potrebščine jemlje na upanje v trgovinah, katerim je potem izročen na milost in nemilost. In nikogar ni, ki bi pomagal kmetiču na noge, ki bi pomagal njemu organizirati prodajo njegovih vsakoletnih pridelkov, ki bi mu pomagal spravljati na trg les, živino, mleko, sadje, nikogar ni, ki bi pomagal dvigati produkcijo in znanje obdelovanja suhe zemlje. Strokovna, suha razpravljanja po časopisih, sem in tja kako predavanje, to je vse, kar sotori. Nobenih podpor za melioracije nobenih podpor za nabavo umetnih gnojil in strojev, nobene pomoči pri urejanju pašnikov, ki edino morejo vzdržati našo propadajočo živinorejo. Narobe agrarno reformo, ki operira z obširnimi kompleksi zemlje, ki se nahaja v rokah grofov in kjer so bili včasih pašniki, da so nudili čredam tisoreče govedi in ovcam zadostno hrano, je tako počasen, neiskren aparat, da nihče več ne more verjeti v kako izvedbo in zboljšanje za splošno korist. Sedaj se že čujejo glasovi, da bodo veleposestva zopet pričela z novimi nakupi zemlje povečati svoja imetja in eksponente, to že čisto odkrito trdijo.

Razseljevanje malega kmeta raz zemljo v tovarne in mesta se pričinja z novo silo.

Kmetje, bajtarji in zemljedelci, posli in dminarji! Vaš interes in vaš obstoj je ogrožen, da bo še bednejši, kakor je že. Proti temu se je treba upreti z novo organizacijsko silo vaše žilavosti. Na pomoč od raznih vlad po dosedanjih izkušnjah ne moremo upati. Razne množanske stranke so vas izigravale do sedaj, ena za drugo. Kaj sedaj? Ako hočete rešiti sebe pred poginom, ako hočete, da se uvede poštna uprava, ki ne bo imela za kmeta le obljube, ako hočete, da obdržite delovne moči pred pobegetom v tovarne na domači grudi — potem prelomite vaše stike z raznimi takozvanimi kmetijskimi strankami, obrnite hrbet tem gosposkim farbarijam in pridružite se našemu velikemu gibanju, v katerem so danes v večini delavci, kjer pa je mesta tudi za vas kmete. Skupaj združeni, delavci in kmetje, bomo dosegli kar sami ne morete nikoli doseči. Uredili si bomo upravo tako, da bo ščitila tistega ki dela, pred lenuhi in izkoriščevalci, uvedli bomo sebi starostno in bolniško zavarovanje.

Pri zadnjih oblastnih volitvah smo se prvokrat videli z vami na shodih in dasi še maloštevilni, ste vendar volili pri volitvah skupaj z delavsko listo.

Dosegli smo skupaj uspeh, da so se gospodi pričeli jeziti lasje pred bodočnostjo in zato se vrše zadnji čas po dolini preiskave, aretacije v Mežici itd., samo da bi naše osvobodilno gibanje zatrl v početku.

Za prvi rdeči Maj, kmetje, vam kličemo: Stopite na plan, stopite v vrste socialističnega proletariata, katerega je ogromna procesija po celem svetu, da trepeta ves gosposki svet. Na Prvi maj mora biti naša procesija dolga, od Črne doli do Ruš in Maribora, bi morala biti kakor veriga samih odločnih ljudi, sajastih delavcev iz tovarn in rudnikov in zagorelih obrzov kmetov in kmetič. Po pohorskih dolinah, na Ribnici in Mislinju, povsod se vzdramite in sledite rdeči mežiški dolini, tako, da bomo pri bodočih volitvah še enkrat tako močni stopili pred prestrašeno gospodo.

Tako bo zasijalo prijaznejše sonce tudi po naših grapah in kotih. Svobodo si bomo ustvarili sami, ne maramo, da bi nam jo kdo daroval, kakor vbogaime.

Pozdravljeni kmetje dravske, mislinjske in mežiške doline na Prvi maj!

Kriza v bolniškem zavarovanju.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je vedno vpošteval splošno gospodarsko krizo in težkoče posameznih podjetij, zato je dovoljeval najdalekosežnejše olajšave pri odplačevanju zaostankov in plačevanju tekočih predpisov. Pri nepravčasnem plačilu prispevkov se ni posluževal kazenskih določil zakona. To razumevanje urada pa žal ni našlo potrebnega poštevanja in razumevanja na strani delodajalcev za naloge in dolžnosti urada. Plačilne olajšave so podjetja in delodajalce zavedla k temu, da ne plačujejo redno niti obrokov niti rednih prispevkov in s tem puščajo urad brez potrebnih dohodkov. Zaostanki se množe, redna vplačila znatno padajo, podjetja obročna odplačila dosledno zavračajo. Ne vplačujejo niti onega dela prispevkov, katerega so odtegnili od plač zavarovancev. Vse to ima za posledico, da je bolniško zavarovanje prišlo v težke prilike. Pod takimi razmerami ne more delovati nobena gospodarska institucija. Neprestano dolgotrajno utirjavanje prinosov stalno zvišuje upravne stroške, ki zopet padejo nazaj v breme delavcev in delodajalcev. Vsako olajšanje bremen je izključeno, nasprotno je podana potreba bremen zvišati. Ta situacija povzroča, da zavarovalna institucija ne more poravnati svojih neodložitljivih tekočih obveznosti niti napram članom, niti napram drugim upnikom. Naravno in razumljivo je, da naše zavarovanje pod takimi prilikami mora hirati v škodo delavcev in delodajalcev.

Redni dohodki bolniškega zavarovanja so se skrčili na minimum, ki daleko ne zadošča za tekoče in nujne obveznosti. Ne zadoščal bi niti za najskromnejše zakonite dajatve, tudi ako bi bil sedanji zakon v pogledu

Hočete

hraniti pa tudi okusno jesti. Porablajte torej samo

**ZABELO
MAGGI**

Treba Vam je manj mesa in kosti, pa Vaše juhe, sočivja in omake so vendar krepke in okusne.

Zahtevajte izrecno »MAGGI« in pazite, prosim, na ime »MAGGI« na RUMENO-RDEČI etiketi.

Zbirajte za bojni sklad proti klerikalizmu!

V znanem veleprocesu, ki ga je 27 duhovnikov, tkzv. višja cerkvena aristokracija naperila proti s. Erženu kot uredniku »Volksstimme«, je bil s. Eržen obsojen. Delavstvo mora na to odgovoriti z zbirko za bojni sklad proti klerikalizmu!

Sodružice in sodruzi, zaupniki, zbirajte in pošiljajte nabrane zneske na upravo lista, pod geslom »Bojni sklad proti klerikalizmu«!

5. Junija grem v Ljubljano!

Ne pozabite nikoli, prosim Vas, juhi, omaki, prikuhi in salati dodati nekoliko kapljic »Maggi«-jeve začimbe. Najmanjša količina »Maggi«-jeve začimbe zadošča, da postanejo jedila tečna in okusna. Zahtevajte izrecno le »Maggi«-jevo začimbo in pazite na ime »Maggi«, z rumeno-rdečo etiketo!

Maribor.

Naši shodi in sestanki. V zadnjem času so se vršili shodi in sestanki in sicer v soboto 7. tm. v Pobrežju, v nedeljo 8. tm. v Poljčanah, v torek 10. tm. na Teznu, na katerih je poročal oblastni poslanec s. Petejan o delovanju o sklepitv oblastne skupščine v Mariboru, o njenem proračunu — ter o predlogih, ki so jih stavili naši sodruzi. Orisal je reakcionarno postopanje klerikalne večine napram socialistom v stanovanjskem problemu. govornik se je pečal tudi o sedanjem političnem položaju ter priporočal politično organizacijo in delavski tisk.

Za ustanovitev mestne zastavljalnice. V Mariboru obstoja že stara privatna zastavljalnica, proti kateri se vsak dan množe pritožbe radi visokih obrest. mer, ki jih imenovana nalaga tistim revežem, ki so primorani, da svoje premičnine zastavljajo. Ta zavod bi ne smel imeti nobenih spekulativnih namenov, ter bi ne smel biti trgovsko podjetje, temveč čisto

socialna institucija ali bolje rečeno »Banka devežev«, ki naj bi delavcem in uradnikom v nujnih slučajih nudila na zastavne predmete denarna posojila po najnižji obrestni. Ker pa ta potrebna socialna funkcija ne more izvrševati zavod, ki se nahaja v privatnih rokah, a ki posluje po čisto trgovsko-kapitalističnih načelih, ki mu je glavna skrb — dobiček — je občinski svetnik sodr. Petejan v imenu socialističnega kluba stavil na zadnji seji občinskega sveta predlog, da naj občina ustanovi lastno meštno zastavljalnico, katera naj nudi posojila na zastavljene predmete po najnižjih obrestnih merah. Predlog, katerega so podpirali tudi nekateri občinski svetniki drugih klubov, je bil soglasno sprejet in izročen odseku.

Mestni magistrat mariborski razglasa: Določbe cestno-prometnega in čistilnega reda se v zadnjem času zopet ne vpoštevajo, radi česar se p. n. občinstvo vnovič opozarja posebno na naslednje točke: Za ščitne strehe (solne ponjave) nad prodajalnami in poslovalnicami, izloženimi okni itd. smejo biti z njihovimi sklepi in okraski pritrdjeni najmanj 2,10 m nad trotoarjem. Njih napuš, ki ne sme presegati v nobenem slučaju 2 m, sme biti kvečjemu tolik, da se nahaja zunanji rob še 30 cm od zunanjega hodnikovega roba proti stavbi črti. Navpično viseča stranska krila so brezizjemno prepovedana. Izložbene omare in izložbeni predmeti ne smejo segati na trotoar, sploh je prepovedano izstavljanje prodajne predmete na cesti in javne prostore. Reklame in napisne table, ki segajo v značno prostornino cest, se brez oblastnega dovoljenja ne smejo izobesiti, oziroma pritrditi na zidovje. Irgovci in obrtniki itd., ki so samolastno pritrdili, oziroma izobesili take table, morajo takoj zaprositi pri mestnem magistratu za naknadno odobrenje. Prepovedano je po trotoarjih, pešpotih in drevoredih voziti, kolesariti, jahati in goniti živino. Postavljanje vozov ali dvokolnic, kakor krmiljenje vprežne živine na cestah in javnih prostorih, je — izjemno v tržnem času — prepovedano. Izlivanje in izmetavanje nečistih tekočin in smeti na javne ceste in prostore ali v kanalske odprtine je strogo prepovedano. Prepovedano je tudi puščati na ceste, trge in nasade kokoši in drugo perutnino. Izvrševanje rokodelskega dela, kakor mizarskega, kolesarskega, plesarskega, kotlarskega itd., na cestah ali javnih prostorih se ne dovoli. Izstopanje brisalk raz oken na ceste kakor izobesjanje posteljne oprave in prtenine na ceste je prepovedano. — Predstojerje se vnovič splošno razglasa s pripombo, da se bode proti dotičnim, ki bi gornjih predpisov ne vpoštevajo, uvedlo kazensko postopanje.

Celje.

Izjava.

Podpisani Rudolf Rauker, brivski pomočnik v Gaberju izjavljam, da nisem član organizacije jugoslovan-skih nacionalistov (Orjune) v Celju, da sem samo član Saveza brijačskih radnika Jugoslavije v Celju.

Celje, dne 12. maja 1927.

Rudolf Rauker, s. r., briv. pomočnik.

Borza dela razglasa: Delo iščejo: 2 oskrbnika, 65 majerjev in hlapcev, 1 švicar, 4 vrtnarji, 59 rudarjev, 1 rudarski paznik, 4 kamnoseki, 1 tlakar-ski mojster, 2 pečarja, 3 kleparji, 14 kovačev, 10 ključavničarjev, 3 želez-zolivarji, 7 zlatarjev, 1 vodja lopatila, 8 elektromonterjev, 8 strojnih ključavničarjev, 32 mizarjev, 1 izdelovatelj mlinov, 1 žagar, 3 kolarji, 7 sodarjev, 1 tobar, 4 sedlarji, 3 tkalci, 21 krojačev, 14 čevljarjev, 1 klobučar, 7 mlinarjev, 17 pekov, 4 slaščičarji, 2 mesarja, 3 natakariji, 11 zidarjev, 2 slikarja, 1 stavbeni polir, 5 tesarjev, 11 trgovskih pomočnikov in potnikov, 15 hotelskih in trgovskih slug, 9 strojnikov in kurjačev, 11 kočijažev in šoferjev, 110 težakov in dninarjev, 9 vajencev raznih strok. Za ženske: 4 kmečke deklet, 5 šivilj, 22 natakarij, 5 prodajalk, 73 služkinj, sobaric in kuharic.

Iz Koroške proge.

Redukcija železničarjev in podaljšanje službenega časa še vedno strši po Koroški progi. Ni bilo še dovolj, da je želez. uprava tako kruto udarila po progovnih delavcih, že se je spomnila progovnih obhodnikov in progovnih čuvajev. Usilila se jim je s 1. majem splošna 16-urna služba z dvema odmoroma na mesec, toraj 28 dni bodo morali garati po 16 ur na dan, ali še več, 28 dni bodo privezani na verigo, to se pravi, 28 dni bodo neprenehoma vsaki dan od 5. pa do 21. ure zvečer v službi! To je pač preveč, ker pri taki službi mora človek sploh na vse pozabiti in niti misliti ne more, da je še na svetu. Ker se pa iz vseh krajev Slovenije slišijo obupni glasovi enako reduciranih železničarjev, si dovoljujem tudi povedati naše trpljenje in težnje. Spominjamo se še dobro, da je v preteklem letu zagrebška direkcija udarila po hrvaških železničarjih, ni pa udarila z isto silo po svojih delavcih, kakor je udarila Ljubljanska direkcija po železničarjih v Sloveniji. Spravila je vse progovne delavce v tak položaj, da ne morejo živeti in ne umreti. Sodrugi, ali se ne čutimo danes prisiljene, da povemo odkrito, da tako ne moremo več naprej? In dovoljujemo si tudi vprašati merodajne faktorje okrog zveze jugosl. železničarjev, ki so vedno prihajali med nas, in nas nagovarjali za vstop v svojo organizacijo, ker se jim je tudi večidel posrečilo, ali so kaj storili v našo rešitev? Tudi klerikalnih odrešenikov ni manjkalo, tudi oni so nam obetali vse, kar je na zemlji mogoče, da bi se le pridružili njihove-mu društvu. Sedaj jih pa vprašamo, ali je naš današnji položaj tista obljubljena dežela, o kateri ste nam go-

vorili na svojih shodih? Gospodje ali so to danes tiste dobrote, katere ste nam vsa leta obetali? Gospodje to je tista svoboda, da nas danes skupno z klerikalci mučite in mečete na cesto; ali je to tista svoboda, katero ste vedno na jeziku imeli? Križali ste nas za veliko noč! Redukcija železničarjev in znižanje plač, to je uspeh narodne in verske ideje za nas! Sodrugi, tovariši in prizadeti in od boga zavrženi, vprašamo se, kaj nam je storiti, ali smo še dovolj izkoriščani, ali bomo še hodili za tistimi, kateri so nas tako osrečili? Kaj nam pomaga če smo narodni, kaj nam pomaga če smo navdušeni klerikalci, ker od vere se tudi ne da živeti. Ne, dovolj nam je teh sleparij! Obrnimo hrbet takim in enakim prerokom, bodimo zavedni socialisti in solidarni delavci, pa bo bolje! Zapomnimo si, da bo današnjemu prokletstvu tudi enkrat konec, prepričani bodimo, da med nami ni razlike, kakor jo ne pozna današnja redukcija, ker nas vse enako batinajo, pa če smo pri verski, narodni ali razredni organizaciji. Marsikateri preklinja, zakaj imamo toliko organizacij! Toda tudi to je bilo zopet delo naše nezvesti, ker se je vsakemu verjelo, kateri je le prišel med nas, ali za naš delavski razred in za naše razredne organizacije se nismo nikoli dovolj zanimali! Približuje se dan železničarskega kongresa, za katerega se mora sleherni železničar zanimali. Dolžnost nas kliče, da se odločimo na dan 4. junija, ali se združimo v eno enotno strokovno borbeno organizacijo, ali pa da ostanemo še nadalje razdrojeni! Dovolj je današnje omahljivosti, dovolj je govoričenja med nami, na delo za splošno zedinjenje vseh še obstoječih železničarskih organizacij, na delo, da združimo naše misli, našo proletarsko moč! Sledimo klicu Karla Marksa: Proletarci vseh dežel, združite se! — Zaveden železničar kor. proge.

Šoštanj.

Škandalozne razmere v tukajšnji tovarni. Leta 1920—23, ko smo imeli močno strokovno in politično organizacijo, je slovenski proletarijat dosegel toliko, da je pri vsakem meznem gibanju posredovala deželna vlada v Ljubljani. Takrat je buržuazija morala urediti marsikateri račun z delavstvom. Vprašajmo, zakaj smo imeli takrat več pravic, kot danes? Prvič, ker delavstvo ni bilo razcepljeno in je imelo močno strokovno in politično organizacijo, drugič, ker smo imeli tudi politično moč v parlamentu. Danes pa, ko delavec ne spoštuje organizacije, se pridobljene pravice gajijo, buržuazija ne spoštuje več ko-

lektivnih pogodb, osemurnik, delavci se odpuščajo brez odpore, ne glede na to ali so kaj zakrivali ali ne. Nadurno delo se ne plačuje kakor to predpisuje zakon o zaščiti delavcev, kdor se protivi in zahteva za nadurno delo 5 odstotkov, tega si zapišejo v svojo črno knjigo, kot vrag grešno dušo, ki ne služi več bogu. Če se pa najde zaveden delavec, ki razlaga svojim sodelavcem, da se nam pravice jemljejo dan za dnem in se je treba zoperstaviti ter se vsi enotno organizirati proti kapitalistu, je to denuncijant in klečepaltec, ki vrši judažvo delo, se laska kapitalistu in pomaga, da se zavednega delavca, ki se bori za pravico, vrže na cesto. Ko je denuncijant judežvo delo izvršil, ne dobi zato trideset srebrnjakov, temveč primerno šaržo, ne glede na strokovno sposobnost, samo da bo nadalje denunciral, teroriziral in preganjal ubogo paro. Naj pomislijo pa, da, ako se je buržuaziji posrečilo zasuznjiti delavce zopet na 10-urni delovnik, bodo morali oni delati 10 ur. Vam delavcem, vam zavednim sodrugom v Šoštanju pa kličemo: Delajte za strokovno, politično in gospodarsko organizacijo. Sadove našega dela bomo uživali mi, če ne mi, pa naši otroci. Naša parola mora biti: Svoji k svojim! Zato imamo v Šoštanju lep dom, dve konzumni prodajalni, da našemu delavstvu ni treba potpirati privatnega špekulanta. Noben denar našemu nasprotniku. Kdor podpira privatne trgovce in noče kupovati svoje potrebščine v delavski prodajalni, ta pokaže, da mu ni za boljšo bodočnost.

Pri šoštanju imamo patrona ognja sv. Florjana. Ob priliki blagoslova pri svetem Florjanu se zbere vsako leto mnogo ljudstva ter prostovoljna gasilna društva, da počastijo svojega patrona. Tako so proslavili Florjana tudi prošlo nedeljo, 8. tm. Kakor navadno pri takih ceremonijah, tako se je tudi letos popilo dobro mero alkohola, kar je povzročilo zopet slab zgled za sv. Florjana. Tako smo videli v nedeljo nebroj gugačjih se postav, seveda največ iz kmečkih vrst. Videli si fante, ki so se sprli, suvali in klofutali in se nazadnje spustili v beg drug za drugim s klicem na »aufbiks!« S tako častjo torej odromajo od sv. Florjana, ki ga komaj enkrat na leto obiščejo. ... To je uplivalo tudi na nekatere druge člane gasilnega društva, med katerimi je prišlo do prepira, sicer ne pri Florjanu, pač pa so priromali v Šoštanj. Konstatiramo pa, da se ta slaba navada lahko ozdravi s tem, da se odpravi romanje k sv. Florjanu, ter priredi kak planinski zlet, vežbe ali predavanja o modernem razvoju gasilstva.

„PAX“

tvornica pogrebnih predmetov in umetnega cvetja
NOVI SAD

PROIZVAJA:

mrtvaške prte, draperije, vse pogrebne predmete ter cele opreme za pogrebne zavode.
Nagrobne vence in trakove.
Mirtne, barvaste šopke in girlande.
Koprene (pajčolan) za mlade neveste vsake izvršitve.

SPOMLADI

ne pozabite na najboljšo vrsto promenadnih, cestnih, športnih in štrupacnih čevljev.

„KARO“

Maribor, Koroška c. 19

Fotograf

Mirko Japelj

Aleksandrova cesta - Trgovski dom.
Vhod na desni strani.

Se priporoča delavstvu in uradništvu. Cene solidne, slike umetniške. Hitra izvršitev naročil.

Nabirajte nove naročnike

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

Šrečke razredne loterije

2^{1/2} vojnno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25

Otvoritev vinotoča!

Vljudno naznanjamo p. n. občinstvu, da smo v soboto, dne 7. maja otvorili vinotoč v Lekarniški ulici 7, v katerem bomo točili pristna dalmatinska vina in to:

črno kastelansko liter Din 12.—
opolo iz otoka Vis „ „ 12.—
belo iz otoka Hvar „ „ 12.—
nudimo tudi dalmatinsko olje 1 D. 25.—

Spoštovanjem

Bonačič & Baković

veletrgovina dalmatinskih vin na drobno in debelo

Split-Maribor, skladišče: Slomškov trg št. 6

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.